

Djelovodni broj: 05-19/25-5

ZAŠTITNIK LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE

NACIONALNI PREVENTIVNI MEHANIZAM

**Po Opcionom protokolu uz Konvenciju UN protiv torture
i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka**

IZVJEŠTAJ O OBILASKU

Odjeljenja bezbjednosti (Ob) Mojkovac

Uprave policije Crne Gore

Podgorica, decembar, 2025. godine

Podaci o obilasku

Vrsta obilaska:	Redovni obilazak;
Svrha obilaska:	Ocjena stanja i ispunjenosti ranijih preporuka Zaštitnika ¹ , prevencija torture;
Vrijeme obilaska:	10.06.2025. godine;
Najava obilaska:	Obilazak nije najavljen;
Tim za obilazak:	Danijela Brajković, savjetnica Zaštitnika; Mensur Bošnjak, savjetnik Zaštitnika.

Tok obilaska

Faza I – razgovor sa načelnikom Odjeljenja bezbjednosti Mojkovac

Tim NPM-a je obavio uvodni razgovor sa načelnikom, kojem su predstavljene planirane aktivnosti tokom obilaska, u skladu sa metodologijom rada NPM-a.

Faza II – obilazak Odjeljenja bezbjednosti

Obavljen je obilazak prostorija za zadržavanje i dežurne službe.

Faza III – razgovor sa zadržanim licima i licima lišenim slobode

Tokom monitoringa NPM-a u prostoriji za zadržavanje nisu zatečena lica lišena slobode.

Faza IV – razgovor sa zaposlenima

Tokom obilaska tim NPM-a je obavio razgovor sa zaposlenima u sektoru kriminalističke policije i sa službenicima u Dežurnoj službi.

Faza V – uvid u dokumentaciju

Izvršen je uvid u dokumentaciju: registre lica lišenih slobode, zadržanih lica, evidencije o obavještavanju člana porodice ili drugog lica o lišenju slobode ili zadržavanju, zapisnike o obavještenju prikupljenom od građana, pozive koji se uručuju, evidenciju ulaska lica po pozivu, evidenciju ulaska građana – stranaka za 2025. godinu.

Faza VI – završni razgovor sa načelnikom

U završnom razgovoru iznešena su opšta zapažanja o obilasku.

¹ Svi izrazi koji se u ovom Izvještaju koriste u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu;

Nakon obilaska tim NPM-a je ukazao na važnost apsolutne zabrane bilo kakve vrste kažnjavanja ili odmazde prema licima lišenim slobode. Takođe, ni službena lica ne smiju trpjeti bilo kakav vid sankcionisanja, zbog razgovora sa timom NPM-a, razmjene informacija, utisaka, stavova, zapažanja ili mišljenja.

Uvod

Zaštitnik, u skladu sa Ustavom Crne Gore² i Zakonom o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore³, vrši poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) u cilju prevencije mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja lica lišenih slobode, a u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka⁴.

NPM preduzima mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka, sprovođenjem redovnih i kontrolnih obilazaka mjesta u kojima se nalaze ili se mogu naći lica lišena slobode ili lica kojima je ograničeno kretanje, odlukom suda ili drugog državnog organa.

Članovi tima NPM-a imaju pravo:

- da bez prethodne najave obilaze organe, ustanove i organizacije i pregledaju prostorije u kojima se nalaze ili bi se mogla nalaziti lica lišena slobode;
- na pristup podacima o: organima, ustanovama i organizacijama u kojima se nalaze lica lišena slobode, broju lica lišenih slobode u organu, ustanovi ili organizaciji koju obilaze i o postupanju sa licima lišenim slobode;
- da bez prisustva službenog lica razgovaraju sa licima lišenim slobode i drugim licima koja mogu da daju odgovarajuće informacije u vezi sa sumnjom da se krše ljudska prava u organu, ustanovi ili organizaciji koju obilaze.

² Član 81 Ustava Crne Gore;

³ Zakon o Zaštitniku ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017);

⁴ "Službeni list Crne Gore – međunarodni ugovori", br 9/2008;

Materijalni uslovi u prostorijama za zadržavanje

Tokom prethodnih obilazaka ukazivano je važnost poštovanja standarda koje preporučuje CPT.⁵

Prostorije u OB Mojkovac ne ispunjavaju potrebne standarde.

Fotografija br. 1 – prostorije su bile uredne i čiste ali bez dovoljno prirodne svjetlosti

Osvjetljenje, ventilacija i grijanje u prostorijama za zadržavanje

U prostorijama za zadržavanje nema dovoljno prirodne svjetlosti, vještačko osvjetljenje je radilo.

Sistem za ventilaciju i grijanje je pravilno funkcionisao.

Higijena i sanitarni čvor

Sanitarni čvor bio je uredan.

Pristup vodi za piće

U prostorijama za zadržavanje postoje česme za vodu sa metalnim umivaonikom, koju aktivira službenik po pozivu zadržanog lica. U vrijeme obilaska tima NPM-a ovaj sistem je funkcionisao te je situacija bila bolja u odnosu na prethodni monitoring kada su česme bile oštećene.

⁵ Evropski sud za ljudska prava usvojio je kao mjerodavne dimenzije za boravak jednog lica – veličine 7 metara kvadratnih sa dva ili više metara od zida do zida i 2, 5 metara od poda do plafona.

Komunikacija zadržanih i službenih lica

Komunikacija se ostvaruje putem interfona. U vrijeme obilaska, interfon je funkcionisao.

Uvid u dokumentaciju

Metodom slučajnog uzorka izvršen je uvid u dio dokumentacije.

a) Zapisnik o obezbjeđenju lica lišenog slobode/zadržanog lica (LLS/ZL)

Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da se licima uručuje novi obrazac Informativnog lista u čijem sadržaju se nalaze prava koja lica lišena/zadržana mogu ostvariti, kao i kontakt telefone kome se ta lica mogu obratiti u slučaju kršenja njihovih prava.

b) Pravo na branioca

Prema riječima policijskih službenika, zadržano lice se obavezno obavještava o tome da ima pravo na branioca. U Informativnom listu koje zadržano lice dobija, lice se (još jednom) upoznaje sa pravom da angažuje branioca kojeg odabere.

U situacijama kada lica koja, nakon uzimanja obavještenja u svojstvu građanina, po nalogu nadležnog tužioca budu lica lišena slobode, obavještavaju se usmeno o svojim pravima što se konstatuje u službenoj zabilješci o lišenju slobode. Ovu službenu zabilješku potpisuje postupajući policijski službenik i u takvoj situaciji ne postoji formalni dokaz da je lice upoznato sa svojim pravima, što bi se konstatovalo potpisom tog lica.

Zaštitnik kao NPM ukazuje da može postojati sumnja da je lice uopšte i bilo upoznato sa svojim pravima u prvim momentima lišenja slobode, što predstavlja važnu procesnu garanciju koja se odnosi na poštovanje prava tog lica.

Uvidom u dosije lica lišenih slobode, utvrđeno je da ne postoji sačinjen zapisnik o tome da je lice upoznato sa svojim pravima, na kojem bi trebao postojati i potpis zadržanog lica i policijskog službenika koji ga je o pravima upoznao, kako to popisuje Pravilnik o načinu obavljanja policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova.⁶

c) Pravo na zdravstvenu zaštitu

⁶ „Službeni list Crne Gore“, br. 021/14 i 066/15 od 26.11.2015. godine – član 180;

NACIONALNI MEHANIZAM ZA PREVENCIJU TORTURE CRNE GORE
Obilazak odjeljenja bezbjednosti Mojkovac, 2025. godine

Ljekarski pregledi obavljaju se pri prijemu i tokom zadržavanja ukoliko lice to zatraži, kao i kada policijski službenici uoče da lice ima vidljivih povreda, druge zdravstvene tegobe, kada prima terapiju kao i nakon upotrebe sredstava prinude.

Zadržana lica se uglavnom vode na ljekarski pregled u Službu hitne medicinske pomoći što se evidentira u zapisnik.

d) Pravo na obrok

Licima koja su zadržana više od 12 časova, shodno Pravilniku o načinu obavljanja policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova⁷, obezbjeđuju se tri obroka dnevno. U Zapisniku ovaj podatak se bilježi u posebnom odjeljku, upisuje se vrijeme kad je obrok ponuđen kao i podatak ako je obrok odbijen.

Obroci za zadržana lica se obezbjeđuju na osnovu važećeg ugovora Ministarstva unutrašnjih poslova sa kompanijom koja se bavi prehrambenom djelatnošću.

e) Registri privedenih i zadržanih lica

Od 01.01.2025. godine do 10.06.2025. godine, ukupno je bilo lišeno slobode 55 lica, dok je zadržano bilo šest lica.

Registri se vode uredno.

f) Upotreba sredstava prinude

Sredstva prinude od 01.01.2025. godine do vremena obilaska korišćena su u dva slučaja.

Uvidom u dokumentaciju evidentirali smo da je u oba slučaja bila kombinovana upotreba – fizička snaga i sredstva za vezivanje, upotreba je bila opravdana.

Obilazak službenih prostorija u kojima se uzimaju obavještenja od građana

Tim je izvršio pregled nekoliko službenih prostorija – kancelarija, u kojima se uzima obavještenje u svojstvu građanina. Tokom obilaska, u ormarima, fiokama i na stolovima nijesu zatečeni nestandardni predmeti koji bi eventualno mogli poslužiti radi zastašivanja ili zloupotrebe prilikom uzimanja obavještenja od građanina ili lica lišenog slobode.

⁷ „Službeni list Crne Gore“, br. 021/14 i 066/15 od 26.11.2015. godine;

Pristup građana po pozivu

Prema riječima sagovornika iz Sektora kriminalističke policije, uglavnom se lica koja treba da daju obavještenja u svojstvu građanina pozivaju pismenim putem uručivanjem poziva, dok se u ostalim slučajevima lica pozivaju telefonskim putem, kako se to propisuje u čl. 74 Zakona o unutrašnjim poslovima.⁸

Zaštitnik ukazuje da se pozivanje vrši isključivo uručivanjem pisanog poziva, odnosno telefonskim putem ili drugim sredstvima elektronske komunikacije i izuzetno putem medija ili drugih sredstava javnog informisanja. Članom 198 Pravilnika o načinu obavljanja određenih policijskih poslova⁹ i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova propisano da se pozivanje lica vrši, po pravilu, dostavom pisanog poziva, te da kad se lice poziva neposredno, telefonom ili drugim sredstvima elektronske komunikacije policijski službenik o tome sačinjava službenu zabilješku.

Lica prema kojima se sprovodi policijsko ovlašćenje – radnja dovođenja

Nakon sprovedenog obilaska, tim NPM-a je utvrdio da u OB Mojkovac ne postoji posebna evidencija za lica prema kojima je primijenjeno policijsko ovlašćenje – radnja dovođenja, u kojoj bi se sistematski i cjelovito evidentirali svi relevantni podaci o tim licima.

Iako u OB Mojkovac postoji Evidencija dovođenja lica, tim je zapazio da se u nju se upisuju i lica lišena slobode, pretežno po osnovu ZOBS-a, čime se ne obezbjeđuje jasno razdvajanje niti precizno praćenje slučajeva u kojima je primijenjena isključivo radnja dovođenja. Ovo može otežati potpunu kontrolu zakonitosti i transparentnosti postupanja policijskih službenika u navedenim situacijama.

Saradnja sa timom Nacionalnog preventivnog mehanizma

Tim NPM-a obavio je planirane aktivnosti bez smetnji i planiranim tokom. Saradnja sa policijskim službenicima bila je adekvatna i zadovoljavajuća.

Zaključak i preporuke

Nakon monitoringa u Ob Mojkovac, tim NPM-a je evidentirao da u pogledu materijalnih uslova, prostorije za zadržavanje ne ispunjavaju osnovne standarde u pogledu boravka lica lišenih

⁸ ("Službeni list Crne Gore", br. 070/21 od 25.06.2021, 123/21 od 26.11.2021, 003/23 od 10.01.2023);

⁹ ("Službeni list Crne Gore", br. 021/14 od 06.05.2014, 066/15 od 26.11.2015)

NACIONALNI MEHANIZAM ZA PREVENCIJU TORTURE CRNE GORE
Obilazak odjeljenja bezbjednosti Mojkovac, 2025. godine

slobode. Prisutni su i dalje nedostaci koje je NPM i ranije dokumentovao – dimenzije prostorija, loša prirodna svjetlost, otežana komunikacija između zadržanih lica i policijskih službenika, s obzirom na to da u prostorijama ne postoji funkcionalan interfonski sistem.

Kada je riječ o dokumentaciji, utvrđeno je da ne postoji posebna evidencija za lica prema kojima je primijenjeno policijsko ovlaštenje – radnja dovođenja, u kojoj bi se cjelovito i jasno evidentirali svi relevantni podaci. Postojeća jedinstvena evidencija obuhvata i lica lišena slobode po različitim osnovima, pretežno po osnovu ZOBS-a, što onemogućava precizno razgraničenje vrsta policijskih ovlaštenja i otežava praćenje zakonitosti i transparentnosti postupanja policijskih službenika.

U pogledu kadrovskih kapaciteta, evidentiran je nedostatak policijskih službenika u odnosu na sistematizaciju. U stanici policije predviđeno ukupno 35 izvršilaca, ali je u OB Mojkovac bilo angažovano 30 policijskih službenika. Posebno je izražen manjak u Stanici kriminalističke policije u kojoj je sistematizovano 9 radnih mjesta, dok su trenutno raspoređena svega tri policijska službenika, uz rukovodioca. Ovakvo stanje može imati negativan uticaj na efikasnost rada, kvalitet obavljanja službenih poslova, kao i na mogućnost dosljedne primjene zakonskih procedura i standarda u postupanju prema građanima.

Zaštitnik kao NPM podsjeća na ranije date preporuke:

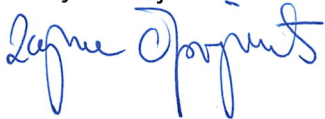
- da se prostorije za zadržavanje upodobe sa CPT standardima;
- da se prostorije za zadržavanje opreme fiksiranim klupama i stolicama kao je propisano Pravilnikom;
- da se adaptacijom interfona omogući nesmetana komunikacija između zadržanih lica i dežurnih službenika;
- da se toalet opremi novim sanitarnim elementima i da isti bude prilagođen osobama sa invaliditetom.

Nakon izvršenog obilaska i sagledavanja zatečenog stanja Zaštitnik kao NPM upućuje preporuke Odjeljenju bezbjednosti Mojovac:

- da se uspostavi jedinstveni Registar dovođenja lica, koji bi omogućio evidentiranje svih slučajeva dovođenja građana u službene prostorije policije

Savjetnici Zaštitnika za zaštitu od torture, bezbjednost i NPM

Danijela Brajković

Mensur Bošnjak

